

4. SINIF ETKİNLİKLERİ

HAK SAVUNUCULARI

Gelişim Alanı	Sosyal Duygusal
Yeterlik Alanı	Kişiler Arası Beceriler
Kazanım/Hafta	Adil olmayı güçlendirmek için "hak savunuculuğu" yapar. / 10. Hafta
Sınıf Düzeyi	4.Sınıf
Süre	40 dk (Bir ders saati)
Araç-Gereçler	1. Çalışma Yaprağı-1 2. Çalışma Yaprağı -2
Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık	1. Sınıf U düzenine getirilir. 2. Çalışma Yaprağı-1 grup sayısına göre çoğaltılır ve her bir örnek olay işaretli yerlerden kesilir. 3. Çalışma Yaprağı-2 öğrenci sayısı kadar çoğaltılır.
Süreç (Uygulama Basamakları):	1. Bir önceki kazanım hatırlatılarak aşağıdaki açıklama ile giriş yapılır. <i>"Geçen hafta hak savunuculuğu kavramını ve hak savunuculuğunda faydalanacağımız yöntemleri öğrenmiştik. Bu etkinliğimizde her birimiz birer hak savunucusu olacağız."</i> 2. Gönüllü öğrencilerden başlanarak birkaç öğrenciden haksızlık olarak ifade edecekleri bir durumu söylemesi istenir. Söylenen ifadeler tahtaya yazılır. Öğrencilerden tahtada yazılı durumlar karşısında nasıl bir hak savunuculuğu yapacaklarını sözlü olarak ifade etmeleri istenir. 3. "U" düzeninde oturmakta olan öğrenciler sağdan başlayarak 5'er 5'er gruplanır. Her bir grubun sandalyelerini birleştirerek çember düzenine geçmeleri istenir. Çalışma Yaprağı-1'de bulunan örnek olaylar her gruba bir tane olacak şekilde dağıtılır. 4. Gruplardan kendilerine verilen örnek olayı dikkatle okumaları, haksızlığın ortadan kalkması için neler yapılabileceği hakkında görüş alışverişi yapmaları istenir. Gruplara çalışması için birkaç dakika süre verilir. 5. Gruplardan kendilerine verilen örnek olayı ve bu olay karşısında örnek olaydaki öğrencinin veya kendilerinin nasıl bir hak savunuculuğu yapabileceğini gösteren bir canlandırma yapmaları istenir. 6. İstekli gruptan başlayarak her grubun canlandırma yapması sağlanır. 7. Canlandırmaların ardından tartışma soruları ile yapılan savunmalar değerlendirilir.

Süreç (Uygulama Basamakları):

- Haksızlığa uğramak ne demektir?
- Haklarınızı neden savunursunuz?
- Haksızlığa uğradığınızı düşündüğünüz birinin haklarını neden savunursunuz?
- Hak savunuculuğu yaparken kendinizi nasıl hissedersiniz?
- Hak savunuculuğunda dikkat etmeniz gereken unsurlar nelerdir?
- Hak savunuculuğunda ne gibi yöntemlere başvurulabilir?

8. Öğrencilerden cevapları aldıktan sonra "Okulumuzda, evimizde, yakın çevremizde haksızlığa uğradığımızı düşündüğümüzde veya haksızlığa uğrayan birilerine rastladığımızda uygun yöntemlerle hak savunuculuğu yapmalıyız. Böylece hem kendimiz hem de haksızlığa uğrayan diğer kişiler için sosyal adaleti sağlamış oluruz." açılmasıyla etkinlik sonlandırılır.

Kazanımın Değerlendirilmesi:

1. Öğrencilerden bir hafta süreyle yakın çevrelerinde, gazete ve televizyonda haksızlığa uğrayan bireyler /çocuklar ile ilgili haberleri gözlemleyerek Çalışma Yaprağı-2'de belirtilen soruları yanıtlamaları istenir.
2. Öğrencilerden, hak savunuculuğu yöntemlerinden biri olarak <https://cocuk.ombudsman.gov.tr/> adresinden çocuk ombudsmanlığı hakkında ayrıntılı bilgi edinmeleri ve edindikleri bilgiler ile bir poster oluşturmaları istenir.

Uygulayıcıya Not:

1. Gruplamada her grupta 5'er öğrenci olacak şekilde düzenleme yapılır. Öğrenciler "U" düzeninde en sağdaki öğrenciden başlayarak ilk beş kişi, 2. beş kişi ... şeklinde gruplanır. Grup sayısı örnek olay sayısından fazla ise bir örnek olay birden fazla gruba verebilir.
2. Örnek olaylardaki isimler sınıftaki öğrencilerle benzerlik gösteriyorsa isim değiştirilebilir.

Özel gereksinimli öğrenciler için;

1. Gruplama yapılırken birbirinden destek alabilecek öğrenciler bir araya getirilerek sosyal ortam düzenlenebilir.
2. Örnek olayların yer aldığı çalışma kağıdındaki yazıların puntosu büyütülebilir veya dokunsal özellikler eklenebilir.
3. Tartışma soruları basitleştirilerek öğrencilerin katılımları desteklenebilir.

Etkinliği Geliştiren:

Zerrin AY

Çalışma Yaprağı 1

Örnek olaylar işaretli yerden kesilir, her gruba bir tane verilir.

Örnek Olay - 1

Okan öğle arasında yiyecek birşeyler almak için kantine gitmiştir. Sıraya girer ve beklemeye başlar. Tam kendisine sıra geldiği anda üst sınıftan bir öğrenci kantine gelir. Sıradaki herkesi geçer ve kantin görevlisine " Bir tost ve bir ayran alacağım." der. Kantin görevlisi sırada beklemekte olan Okan'ın yerine diğer öğrencinin siparişlerini hazırlamaya başlar.

Bu durumda **Okan hakkını nasıl savunur** ve siz Okan'ın **hak savunuculuğu-nu** nasıl yaparsınız?

Örnek Olay - 2

Funda tekerlekli sandalye ile okula gelen fiziksel engelli bir öğrencidir. Okul kapısının önünde birkaç cm. yüksekliğinde bir kaldırım bulunmaktadır. Her sabah onu okula getiren annesi tekerlekli sandalyeyi giriş kapısının önündeki kaldırıma zorlukla çıkarmaktadır. Funda teneffüslerde bir arkadaşından veya öğretmeninden destek almadan okula girip çıkamamaktadır.

Bu durumda **Funda hakkını nasıl savunur** ve Funda'nın **hak savunuculuğu-nu** nasıl yaparsınız?

Örnek Olay - 3

Poyraz oyun oynamayı çok seven ve zaman zaman arkadaşlarına şakalar yapan bir öğrencidir. O gün sınıf nöbetçisi olarak görevlidir. Teneffüs zili çalar herkes oyun oynamak ve ihtiyaçlarını gidermek için dışarı çıkar. Teneffüs bitip öğrenciler sınıfa geldiğinde Tülay okul çantasının sıranın üzerinde değil yerde durduğunu görür. Öfkeyle Poyraz'ın yanına gider ve "Çantamı sen yere attın!" diye bağıırır.

Bu durumda **Poyraz hakkını nasıl savunur** ve siz Poyraz'ın **hak savunuculuğunu** nasıl yaparsınız?

Örnek Olay - 4

Özlem ve Aysun dans etmeyi çok seven iki arkadaştır. Öğretmenler günü için sürpriz bir dans gösterisi hazırlamaya karar verirler. Fikirlerini sınıf arkadaşları ile paylaşarak katılmak isteyenlerle bir grup kuracaklarını söylerler. Utku, Derin, Yakup ve Ömer gruba katılır. Tülay da gruba katılmak istediğini söyler. Ancak Özlem ve Aysun Tülay'a "Sen çok kilolusun güzel dans edemezsin seni gruba almıyoruz." derler.

Bu durumda **Tülay hakkını nasıl savunur** ve siz Tülay'ın **hak savunuculuğunu** nasıl yaparsınız?

Örnek Olay - 5

Mehmet bilişim teknolojileri kullanımında özellikle robotik kodlama alanında ilgili ve yetenekli bir öğrencidir. Sınıf öğretmeni okulda düzenlenecek bir robotik turnuvasının duyurusunu yapar. Her sınıf 3'er kişilik takımlarla katılabilecektir. İstekli öğrencilerin kendi aralarında takımlarını kurup sınıf öğretmenine bildirmesi gerekmektedir. Mehmet bir takım kurarak turnuvaya katılmaya istekli olur. Ayça da bu alanda ilgili ve yetenekli bir öğrencidir. Mehmet'e takıma katılmak istediğini söyler. Ancak Mehmet ilgi ve yeteneklerine bakmaksızın yakın arkadaşları Doğukan ve Oğuz'u takıma aldığı için, zaten onun bu işi beceremeyeceğini söyleyerek Ayça'yı takıma almaz.

Bu durumda **Ayça hakkını nasıl savunur** ve siz Ayça'nın **hak savunuculuğunu** nasıl yaparsınız?

Örnek Olay - 6

Furkan Nisan ayı ara tatilini geçirmek üzere ailesiyle birlikte köylerine gitmiştir. Burada Ahmet ile tanışır. Ahmet; mevsimlik tarım işçisi olarak çalışmak üzere bu köye geldiğini, çalışmak zorunda olduğu için mart ayının başından itibaren okula gidemediğini anlatır.

Bu durumda **Ahmet hakkını nasıl savunur** ve siz Ahmet'in **hak savunuculuğunu** nasıl yaparsınız?

Çalışma Yaprağı 2

Bir hafta süreyle bütçeçerimizi elimize alalım, okulumuzda, yakın çevremizde veya haberlerde rastladığımız haksızlıklara yakından bakalım. Bu haksızlıklar karşısında **hak savunuculuğunu** yapalım.

Gözlemlediğimiz durumlardan üç örnek yazarak tabloyu dolduralım.

Gözlemlediğim Haksızlık Durumu	Hak Savunuculuğu